

Hilda Käkikoski

Ylös orjundeista!

Serätyksen sana Suomen naisille
vaaliaikana 1909

Helsinki 1909,
K. J. Puromiehen kirjapaino.

Orjuutta.

Me kannamme kahleita.

Minä en nyt puhu siitä wieraan ikeestä, joka meidän waltiollisen elämämme wapaata kehitystä ehkäisee, en puhu suomenkielen sortotilasta, enkä niistä raukaise-wista kahleista, joilla köyhyys ja tietämättömyys pitävät ihmistä sidottuna. Puhun siitä häpeällisestä orjuudesta, johon me itse olemme itsemme syöskseet pääs-tämällä hi mot hallitsemaan.

Me valmistamme myrkkynuomia, jotka syösksewät sadat tuhannet ihmiset nautinnonhimoon ja onnetto-muuteen.

Meidän keskuuteemme lewitetään köyhää oppia, joka on päästänyt rikokset riehumaan.

Me sallimme tunnottomain ihmisten anastaa nuori-soltamme sen ihanan wapauden, jonka ihmiselle antaa puhdas elämä ja usko Jumalaan.

Liian kauan on huolettomin mielin kuljettu ajan wirran mukana. Ellei jo herätä, on perikatomme warma. Nyt on aika nousta ylös orjuudesta.

Yhdesjä kohden on orjuutta kärsiwän kansamme enemistö ollut jo wuosia walweilla: Se on oppinut ymmärtämään, että meidän täytyy häwittää myrkkynuomat maastamme. Tässä maassa ei wuosijataan — lukuun-ottamatta suurta waltiollista kysymystä — liene ollut mitään asiata, joka on saanut kansalaisten sydämet niin woimakkaasti wärähtelemään, kuin

Kieltolakiasia.

Siitä syystä Suomen kansa kokoontui taajoina riiveinä waaliuurnalle maaliskuun 15 päivänä 1907. Röhöt ja oppimattomat, vanhat ja waiwaijet, tuhannet miehet ja naiset, joiden koko elämä oli ollut onnettomuutta ja tuskaa, tulivat silloin toivosta kirjastunein katsein waalipaikalle ja laskevat lippunsa uurnaansa sanoen: „nyt minä olen äänestänyt wiinat pois Suomesta“.

Ensimmäinen eduskunta laati kieltoain, mutta siltainen senaatti ei rientänyt valmistamaan sen toimeenpanoa eikä hankkimaan sille wahvistusta. Astui toimeensa uusi senaatti, mutta se sai asian haltuunsa liian myöhään, ja niin kansamme sai tämän vuoden alussa kuulla sen masentawan sanoman, että eduskunnan laatimaa kieltoainia ei oltu woiu ehdottaa hyväksyttäväksi, koska valmistustöitä oli mahdoton saada tehdyksi ennen määräpäivää, heinäk. 1 p:ää 1909.

Tämän tiedon synnyttämä tuska ja mielen masennus on ymmärrettävä. Oliwathan kärsimyksistä uupuneet ihmiset jo hetken nauttineet iloisten toiveitten onnesta. Siitä syystä oli pettymys nyt kaksin werroin katkera. Ymmärrettävää on myöskin, että Suomalaisen puolueen wiholliset, etenkin sosialistit, käyttiwät tätä mielen masennusta tarkoitustensa hyväksi ja hyökkäsivät hurjana rintamana syöttämään Suomalaista puoluetta siitä, että kieltoain toiveet tällä kertaa oliwät rauenneet, waikka tämän puolueen miehet muodostiwat senaatin vähemmistön ja oliwät olleet wasta muutamia kuukausia kotimaisessa hallituksessa. Onhan Suomalaisella puolueella tässä maassa aina ollut se kunniasaama, että sen edustajat suurimman waaran paikalla seisten owat saaneet osajensa ankarammat wihollisten iskut ja toiset pelokkaammat owat hakeneet suojaa heidän selkänsä takana. Siinä ei oikeastaan ole mitään walitettawaa. Mutta se on wiheliäistä,

että omiin riveihimme alkoi hiipiä heikkous ja epäluulo omia miehiä kohtaan sen johdosta, että viholliset ta-pansa mukaan ampuiwat heihin myrkytettyjä nuolia.

„Suomalainen puolue on pettänyt kieltolain“. „Suomalainen puolue on hyljännyt ohjelmansa.“ „Se on rikkonut kansalle antamansa lupaukset“. „Kuka meistä nyt enää lehtaa näyttää filmiänsä kansalle“, j. n. e.

Kun jellaista puhetta kuuli omaissa keskuudessaamme, silloin ei voinut olla kysymättä: „ovatko routavuosien hornanhenget heränneet hyisestä haudastaan ja taaskin huokuneet henkeemme pelkuruuden myrkyä?“ Routavuosina kansallistuntonme viholliset tahtoivat tahrata meitä perustuslain avulla. Nyt meidät tahdotaan tukistaa kieltolain avulla. Antakaamme waan vihollistemme kieltolain nimesjä järkeä meidän rintamamme, mutta tietäkäämme myös, että meidän vihollistemme voitto on samalla kieltolain tappio.

Sillä tässä maassa ei ole muuta puoluetta kuin Suomalainen puolue, joka kieltolain voi säätää ja panna toimeen.

Tämä puolue sittenkin, kaikista syytöksistä huolimatta, woipi tyhneesti astua kansan joukkoon tekemään tiliä siitä, mitä se on kieltolain hywäksi tehnyt.

Wai onko puolueemme kieltolainohjelma muuttunut?

Onko puoluekokouksissa lausuttu edes epäilyksiä tästä ohjelmasta?

Mitään jellaista ei ole tapahtunut. Kieltolainohjelmamme on sama kuin ennenkin; ainoakaan ääni ei koskaan ole puoluekokouksissamme nousnut sitä vastaan, ja kieltolain vaatimus puolueessamme on yhtä tinki-mätön ja jyrkkä kuin ennenkin.

Entä puolueemme waltiopäiwäedustajat? Ovatko he toimineet ohjelmaa vastaan? Ei ainoakaan. Kaikki he owat eduskunnassa olleet kieltolain kannalla. Kaikki he welwollisuudelleen uskollisina äänestiwät kieltolain

puolesta, silloin kun tämä laki hyväksyttiin lokakuussa 1907.

Entä puolueen edustajat senaattisja? Heitä vastaan on tehty ankara hyökkäys sen johdosta, että he senaattiin enemmistöön yhtyen tammikuussa 1909 senaattoreina ehdottivat jätettäväksi wahvistamatta kieltolain, jonka puolesta he lokakuussa 1907 edustajina äänestivät.

Miksi he näin tekivät?

Tämä johtui siitä, että eduskunta kieltolain wahvistamista jouduttaakseen oli määrännyt heinäkuun 1 päivän 1909 lain voimaan-astumispäiväksi. Lokakuun 31 päivästä 1907 heinäkuun 1 päivään 1909 oli 1 vuosi, 8 kuukautta. Sen ajan kuluessa oli joitakin suorittaneita laajat valmistustyöt, jotka kieltolain voimaan-astuessa ovat välttämättömät, ja siitä syystä saattoivat nykyiset Suomalaisen puolueen senaattorit 1907 vuoden eduskunnassa äänestää kieltolain puolesta. He, niinkuin kaikki muutkin, tekivät sen sillä edellytyksellä, että silloinen senaatti heti ryhtyisi lain voimaan-astumista valmistamaan. Mutta silloinen senaatti, kuten jo mainitsimme, ei pannut kortta ristiin kieltolain puolesta. Kun siis nykyinen senaatti, jossa myös on 4 Suomalaisen puolueen entistä edustajaa, viime kesän lopulla astui toimeensa, olivat kieltolain valmistustyöt aivan alottamatta, ja silloin oli aikaa jäljellä ainoastaan 11 kuukautta — 9 kuukautta kal- liista ajasta oli mennyt hukkaan. Senaatti ryhtyi kuitenkin työhön, mutta työn kuluessa huomasi, että jäljellä oleva aika oli riittämätön, sillä puheena olevat valmistustyöt, se on kieltolain täydennyslait, olivat paljoa laajatoisemmät kuin eduskunta oli arwostellut ja kuin nykyiset senaattoritkaan työhön ryhtyesjään kättivät.

Kieltolain täydennykslakeihin

ei yleisön kesken tähän asti ole luotu sitä huomiota, kuin asia vaatii, ja siitä onkin syntynyt väärinkäsitystä ja eripuraisuutta. Innostuksen huumaamina me emme ole jaksaneet tarpeeksi punnita sitä arkipäiväistä tosiasiaa, että kieltolaki tuottaa toivotun taloudellisen edun vasta sitten kun se on pantu toimeen, kun se on vuosia ja vuosikymmeniä ennättänyt kehittää kansamme terveyttä ja työkykyä ja vahvistaa sen varallisuutta. Toimeenpanoaikana se sitä vastoin kyhyy nykyiseltä sukupolvelta suuria taloudellisia uhrauksia, jotka tuntuvat syväällä veronmaksajain tukkarossa. Niin esim. valtion kassasta vähenee joka vuosi 12—13 miljoonaa Suomen markkaa, jotka nyt juoksevat sinne viinaveroina y. m. s., puhumattakaan varsinaisista kieltolain toimenpanokustannuksista. Tyhjäksi jäänyt lokero valtion raha-arkussa on täytettävä. Ennen kun kieltolaki pannaan toimeen, täytyy sentähden olla olemassa eduskunnan ja Hallituksen yhdessä laatima laki, jossa määrätään, mistä kieltolain toimeenpanemiseksi tarvittavat miljoonat otetaan.

Mutta samalla tarvitaan vielä toistakin lakia. Täytyy säätää, mitä tarpeettomiksi joutuneilla wäkijuomatehtailloilla on tehtävä: onko niiden omistajille maksettava korvausta ja minkä verran, wai eikö korvausta ole maksettava ollenkaan. Se asia on aiwan wälttämättömästi selvitettävä, ennenkun kieltolaki pannaan toimeen, sillä ellei siitä asiasta ole eduskunnan säätämää lakia, niin wäkijuomatehtailijat waativat suunnattomia korvausmaksuja Suomen waltiolta, ja kun heidän waatimuksiinsa ei suostuta, niin he nostawat oikeusjutun waltiota vastaan. Woimassa olewa laki suojelee siksi lujasti omistusoikeuden pyhyyttä, että siitä laista woi wäkijuomatehtailijakin saada tukea luonnottomille waatimuksilleen. Niin on mahdollista, että tuomioistui-

met tuomitsisivat Suomen valtion maksamaan wäijumatehtailijoille monia kymmeniä miljoonia markkoja. Jos sellainen tuho olisi tapahtunut, silloin ei olisi moniin monituisiin vuosiin ajattelemistakaan, että olisi voitu panna toimeen vanhuudenvakuutusta, oppi-velvollisuuslakia ja muita suuria, miljoonia kysyviä uudistuksia, joita Suomen kansa odottaa kuin päivän nousua. Niihin tarvittavat varat olisivat kaikki menneet wäijumatehtailijoiden kuffaroon siitä syystä, että kieltolaki toimeenpantiin ennenkun sitä warten tarpeelliset valmistukset oli tehty.

Witen paraskaan asetus tai laki ei tuota tarfoitettua hyötyä, jos ei sen toimeenpanoa aikanaan valmisteta, siitä on surullisena todistuksena se asetus, jolla ohjejäännön järjestetty ammattihaurens julistettiin meillä lakkauteuksi. M. J. meheliniläinen senaatti antoi kansalaisten kiihkeistä vaatimuksista kewäällä 1907 kiitetävän asetuksen ammattihaurens poistamisesta, mutta se ei sitä ennen ryhtynyt toimiin paheen uhrien auttamiseksi jäännölliseen elämään, eikä pitänyt huolta siitä, että lakeihin olisi saatu tarpeellisia lisäyksiä, jotka tekevät mahdolliseksi uuden asetuksen tehokkaan toimeenpanemisen ja rikoksentekijäin hillitsemisen. Ja mikä on seuraus? Täydellinen sekajorto suurten kaupunkiemme siweysoloissa, salainen paheen harjoitus, joka saattaa siweellishyden ja kaswatuksen walwojat epätoivoon. Perästä päin täytyy nyt ryhtyä toimiin, jotka olisivat olleet alkuunpantawat aikoja ennen kun tuoyllämainittu asetus annettiin. Mutta ennenkun ne toimenpiteet saadaan aikaan, on jatoja, ehkäpä tuhansia nuoria ihmisiä joutunut ruumiinsa ja henkensä puolesta perikatoon.

Ryhtyään sanowat siweellishyden wiholliset ilkkuen: „Siinäpä sen nyt näette, mihin ammattihaurens järjestävän ohjejäännön poistaminen johtaa!“ Jos kiel-
tolaki olisi toimeenpantu ilman tarpeellisia valmistus-

sia, ei kieltolain vihollisten wahingonilolla olisi ollut mitään rajoja, ja tämä ilo olisi tullut meidän kansallemme liian kalliiksi.

Tämä oli hyynä siihen, että Suomalaisen puolueen miesten, koetettuaan ensin uupumattomilla ponnistuksilla saada ajoissa valmiiksi niitä taloudellisia lakeja, jotka kieltolain voimaan astuessa ovat välttämättömät, sittenkin täytyi yhtyä enemmistön epäävään lausuntoon, kun huomasiivat, että eduskunnalle ei voinut saada armollista esitystä niin hywisä ajoissa, että undet lait ennättävät valmistua ja saada wahvistuksen ennen heinäk. 1 päivää.

Suomalaisen puolueen miesten kanta senaattisä.

Meidän puolueemme miehet eivät kuitenkaan tyytynheet siihen, että waan yhtyivät enemmistön kanssa lausumaan mielipitensä, että eduskunnan laatimaa kieltolafia ei voida ehdottaa wahvistettawaksi. Heidän mielestään senaatin enemmistö ei tehnyt kylläksi, kun se tämän ehdotuksensa ohella anoi, että „Reij. Majesteetti armollisesti waltuuttaisi senaatin valmistamaan eduskunnalle jätettäväksi ei ainoastaan ehdotuksen laiksi alkohoolipitoisten juomain valmistamisesta, maahantuonnista, myynnistä, kuljetuksesta ja warastossapidosta, jonka ehdotuksen tulisi mahdollisimmasa määrin lähennellä eduskunnan hywäksymää lakiehdotusta, waan myöskin ehdotukset niiksi asetetuiksi, jotka tästä alkohoolilainsäädännön uudistamisesta johtuisiivat.“ Senaatin enemmistön kannassa oli Suomalaisen puolueen miesten, kuten muittenkin kieltolafia waatiwain kansalaisten

mielestä se suuri heikkous, että nuo epämääräiset sanat, että armollisen esityksen tulisi „mahdollisimmassa määrässä lähennellä eduskunnan hyväksymää lakiehdotusta“, eivät vielä takaa, että se mitä pyydetään, tulee olemaan yleinen kieltolaki, — se voisi olla jotain muuta, joka „mahdollisimmassa määrässä“ on lähentelewinään kieltolafia.

Jos meidän miehet senaatissa olisivat yhtyneet tällaiseen päätökseen, tekemättä mitään muuta sen lisäksi, silloin — se sanottakoon suoraan — he olisivat pettäneet kieltolafiasian, olisivat pettäneet Suomalaisen puolueen ohjelman ja silloin tämän puolueen jäsenten todellakin olisi vaikea mennä kansanjoukkoon tekemään tilia siitä, mitä tämä puolue on kieltolain hyväksi tehnyt.

Mutta meikäläiset miehet eivät yhtyneet enemmistön epämääräiseen lausuntoon. Heistä oli tärkeätä, että samalla kuin kieltolain saantia joudutettaisiin lähettämällä Hallitsijalle jo heti ehdotus uudeksi laiksi, kotimaisen hallituksen jäsenet kansan ja Hallitsijan edessä julkisesti määräsivät kantansa ja sitoutuivat yleiseen, koko maata käsittävään kieltolakiin. Siitä syystä he enemmistön kannasta poiketen valmistivat eduskunnan mukaisen kieltolakiehdotuksen, johon olisi lisätty ne kaikki lakia, joiden puutteen tähden eduskunnan laatimaa lakia ei voitua ehdottaa vahvistettavaksi. Tämä lakiehdotus, jos se olisi saanut enemmistön hyväksymisen senaatissa, oli menävä senaatin lausunnon mukana Pietariin sillä pyynnöllä, että Hallitsija, jos hän ei katsoisi voivansa vahvistaa eduskunnan päättämää lakiehdotusta, antaisi tämän uuden ehdotuksen armollisena esityksenä eduskunnalle.

Jos Suomalaisen puolueen miesten kanta olisi saanut enemmistön senaatissa, jos asiata Pietarissa olisi

joudutettu, ja jos eduskunta olisi saanut pysyä koossa, — sanalla sanoen, jos kieltolafia olisiivat suosineet suotuisat tuulet, silloin eduskunta nyt käsittelisi kieltolafia, joka ehkä olisi jäänlähdön aikana valmis ja ennen heinäkuun 1 päivää vahvistettuna.

Näin olisi voimunut käydä, jos tuulet olisiivat olleet suotuisat. Mutta niin ei käynyt: Suomalaisen puolueen miehet senaatisja jäivät vähemmistöön — wiifi kuutta vastaan — ja eduskunta hajotettiin ennenkun se oli päässyt työn alkuunkaan.

Nyt on kieltolafiaasia senaatin enemmistön epämääräisen ja wiivytyksille alttiin lausunnon warassa ja kieltolafia odottawain kansalaisten mieliä kalwaa katkeisuus ja epätoivo.

Mikä on pääasia?

Että näin on tapahtunut, siihen on luonnollisena syynä se rikkinaisyys, joka kaikilla aloilla meidän maassamme tekee työn menestyksen niin epätietoiseksi.

Ei ole raittiuswäesfäkään sitä eheätä voimaa, joka tekisi meidät kykenewiksi ratkaisewana hetkenä kestittämään kaikki ponnistuksemme pääasiaan ja jättämään toisarwoiseen sijaan sellaiset kysymykset, joilla ei asian menestykselle ole mitään käytännöllistä merkitystä. Mielestäni on tämän kewättälwen kulussa, sen jälkeen kun senaatti jo on tehnyt ratkaisunsa, ja asia ei enää ole autettawisja, tuhlattu liiaksi voimia esim. wäitteluyhyn siitä, käyttikö kokoomussenaatti ajan tarkasti, wai eikö olisi asiaa joudutamalla woitu woittaa muutama wiikko.

Täytyy walittaa, että eduskunta hajotettiin niin pian, ettei kieltolafiwälilyhymys ennättännyt tulla esille. Sen kysymyksen yhteydessä eduskunta olisi kyllä waatinut senaatin tilille siitä pitikö se kylläksi kiirettä. Mutta

oli vastaus tähän mikä tahansa, Suomalaiseen puolueeseen se ei olisi oikeastaan koskenut, sillä asiain jouduttaminen tai viivyyttäminen senaatisia riippuu toimituskuntain päälliköistä, ja Kauppa- ja teollisuustoimituskunnan päällikkönä, jonka hallussa kieltolaki on, ei ole Suomalaisen puolueen mies, vaan nuorsuomalainen.

Niin mieltäinnittävää kuin olisiikin ollut saada vastaus tähän, on eräs toinen kysymys silttenkin paljoa tärkeämpi: Suomalaisen puolueen raittiusväki waltiopäiwillä olisi wälttämättä tahtonut vastauksen kysymykseen: mikä on senaatin enemmistön kanta kieltolain suhteeseen? Tämän enemmistön epämääräistä lausuntoa Hallitsijalle woipi selittää eri tawalla, ja se seikka, että enemmistö ei yhtynyt Suomalaisen puolueen miehiin, antaa aiheita siihen pelkoon, että he silttenkään eivät kaikki ole aiwan warmasti kieltolain kannalla. Tämä on ydinkysymys, sillä siitä riippuu, minkä puolueen käsiin raittiusväki woi uskoa asiansa wastaisilla waltiopäiwillä. Niin kauan kun siihen ei ole saatu sitowaa wastausta, ei raittiuswäellä ole warmaa turwaa ainoasjakaan muussa puolueessa kuin Suomalaisessa puolueessa; tämän puolueen miehet senaatisia owat wastaisiksi ainoat, jotka julkisesti ja juhlallisesti Hallitsijan ja kansan edessä owat sitoutuneet yleiseen koko maata käsittävään kieltolakiin, ja heidän lakiehdotuksensa on ollut kaiken kansan nähtävänä.

Onko tämä lakiehdotus sellainen, että se woi raittiuswäkeä tyydyttää? On niitä, jotka toivoisivat sitä jyrkemäksi, on toisia etewiä raittiusmiehiä, jotka olisivat walmiit hyväksymään sen semmoisenaan. Siitä woidaan wäitellä, warjinkin silloin, kun laki armollisena esityksenä tulee eduskuntaan. Me puolestamme luulemme, että Suomalaisen puolueen miesten laatima lakiehdotus, yhtä wähän kuin mitään muukaan lakiehd-

dotus tässä maassa, voi olla sellainen, että siihen kaikki voisivat umpimähkään yhtyä, ja luonnollista on, että jos armollinen esitys kieltolakiin tulee aiwan siinä muodossa kuin Suomalaisen puolueen senaattorien laatima lakiehdotus oli sanomalehdissä julkaistuna, tullaan siihen eri tahoilta ehdottamaan huomattavia muutoksia. Mutta tämmöisenäänkin se on yleinen koko maata käsittävä kieltolaki, ja se on asian ydin.

Mikä puolue voi hankkia meille kieltolain? Sosialistitko?

Tästä syystä ei maamme raittiusväellä, jos se tahoo kieltolakiastian wiedä nopeasti perille, ole muuta mahdollisuutta kuin ryhmittyä Suomalaisen puolueen ympärille, wiedä se niin väkirikkaana eduskuntaan, että se pystyy siellä ajamaan kieltolakiohjelmamme perille. Tämmöinen voimakas esiintyminen epäilemättä waiuttaisi kotimaisen hallituksen kokoonpanoonkin siten, että muutkin waltapuolueet katsoisivat welwollisuudekseen ehdottaa kokoomusenaattiin sellaisia miehiä, jotka ovat taatuksi kieltolain kannalla ja ajawat eduskunnan päätöksen täytäntöön.

Minä tiedän kyllä, mitä sosialistit tähän vastaawat. He kerskaawat warsinkin siitä, että heidän ohjelmassaan on kieltolaki ollut aikaisemmin kuin muiden puolueitten. —

Miin, sehän on aiwan luonnollista: he laatiwat ohjelmanja kolmatta vuotta aikaisemmin kuin muut puolueet tässä maassa, ja siksi siellä on kieltolakikin kolmatta vuotta aikaisemmin kuin Suomalaisen puolueen ohjelma on pykäliksi muodostettu ja painettu. Mutta jokainen ihminen meillä tietää, että Suomalaisen puolueen miehet ja naiset ovat kieltolakitaiistelulle

meidän maassamme tien raiwanneet jo aikoja ennen kuin nuorimmat sosialistijohtajamme ovat syntyneetkään. Tunnettua on, että eräs Suomalaisen puolueen vanhoja johtomiehiä, tohtori M. A. Granfelt, on ensimmäiseksi esittänyt kieltolain raittiustyön toiveitten määränä meidän maassamme.

Sosialistit juurista ansioistaan kerskaillessaan ovat tähän asti käyttäneet voimakkaana agitatiokeinona sitä seikkaa, että heidän luotettavin miehensä, Työväenyhdistyksen puheenjohtaja herra Emil Berttilä, oli puheenjohtajana siinä valiokunnassa, joka laati kieltolain. Minä kuitenkin luulen, että sosialistit eivät enää miellellään puhu siitä asiasta sen jälkeen kuin herra Berttilä on poliisin etsimänä poistunut paikkakunnalta ja nähty viimeisen kerran Helsingissä ollessaan — kapa-kassa.

Mutta niin kiitollisen aiheen kuin tämä häpeällinen tapaus tarjoisikin sille, joka tahtoi musertavasti kostaa sosialisteille sen törkeyden, millä he juuri kieltolain nimesä ovat meidän puolueettamme häväisfeet, niin minä sittenkin siirrän syrjään sekä herra Berttilän kavaluuden että ne vastenmieliset juopottelujutut, joihin monet sosiaalidemokraattisen ryhmän kieltolain laatijat ovat tehneet itsensä hyppäiksi. Raikasta viheliäisyydestä huolimatta meidän sosialisteillemme sittenkin jää se ansio, että enemmistö heidän joukossa omasta kokemuksestaan kipeästi tuntee kieltolain tarpeen. Raikki heidän edustajansa — juopotkin — olivat mukana äänestämässä kieltolain puolesta, ja siitä he saakoot täyden tunnustuksen. Mutta mitä tuo kaikki auttaa, mitä hyvä tahto auttaa, niin kauan kuin sosialisteilla ei ole ainoatakaan edustajaa jenaatissa? Sosialistit, maalaisliittolaiset, kristillinen työväki, tai olkoot he minkä nimisiä tahansa, ja puhukoot he raittiudesta kuinka kauriita ja kiihkeitä sanoja tahansa — he eivät voi tarjota asian lopullisesta onnistumisesta mitään takeita

niin kauan kuin heillä ei ole senaattisja edustajia pa-
nemassa kieltolafia toimeen.

Joka siis tahtoo katsoa todellisuutta suoraan silmiin,
ja jolla on se horjumaton wakaumus, että kieltolafi
on meidän kansamme paremman elämän ehtona, hä-
nellä ei ole muuta keinoa kuin antaa
kannatuksensa Suomalaiselle puolueelle.

Jaksaako eri puolueihin kuuluwa raittiuswäki sen
tehdä? Se lienee liian rohkea toivo meidän olois-
samme. Nämä weljeswihan wuodet ovat awanneet
kansalaisten keskuuteen niin syvän epäluulon kuilun,
että raittiuswäkikään ei enää woi täydellisesti ymmär-
tää toisiaan eikä tarvittaessa kokoontua yhteisen asian
ympäri. Eivät sitä ainakaan tee kiihkomieliset puo-
luejohtajat. Mutta ehkä sywissä riweissä, warsinkin
naisten keskuudessa, on niitä, jotka alkawat saada wel-
jeswihan kylwöstä kyläksensä. Ehkä on niitä, jotka
yötä, päivää odottaessaan kieltolafia kotoisen onnensa
pelastajaksi, ovat wäsyneet kiihotuspuheisiin ja hu-
maawat jo, ettei ainakaan sosialistien avulla saada
aikaan mitään walmista lainjäädäntötyötä. Jos nä-
mät naiset wihdoinkin jaksawat rawistaa käsistään ne
kahleet, joihin sosialistipuolue on heidät kytkenyt, jos
he hiljaisessa mielessään yhtyvät meihin, silloin kieltolain
tulowaisuus woi olla turwattu.

Kuinka suomalaisen puolueen työtä on arwoiteltawa?

Mutta nämät kärsiwät joukot, sywä epäluulo sil-
missään, arasti kysywät meiltä: „Onko teidän puo-
luenne sitten sellainen, että siihen woi luottaa? Ei
siinä vielä ole kylliksi, että edustajanne waltiopäiwillä
owat tehneet työtä ja äänestäneet kieltolain puolesta,
ja että senaattorinne owat työskennelleet kieltolain jou-
duttamiseksi. Onko puolueenne kokonaisuudessaan ja

sen yksityiset henkilöt tehneet kaiken, mikä he olisivat voineet kieltolain aikaansaamiseksi?"

Niitä, jotka näin kyshvät, minä tahtoisin puolestani kysyä: „Onko auringon alla ainoatakaan suurta waltiollista puoluetta, jonka kaikki yksityiset jäsenet voivat olla niin täydellisiä, että puolue uskaltaa, kaikkien noiden kymmenien, satojen tuhansien puolesta vastata: me olemme jokainen kohdastamme tehneet kaikki, mitä on voitu tehdä, eikä meidän työssämme eikä asianharrastuksesjamme ole mitään korjattavaa? Jos semmoisen suuren waltiollisen puolueen löydätte ja jos sillä on edustajia senaatissa, niin liitytkää siihen — minä tulen mukaan. Mutta koska sellaista puoluetta ei ole olemassa, niin meillä ei ole muuta keinoa kieltolain aikaansaamiseksi, kuin kannattaa sitä puoluetta, joka voi antaa suurimmat takeet asian onnistumisesta. Tässä puolueessa ja sen yksityisissä jäsenissä saattaa olla puutteita, ja kieltolafiaasiaakin ehkä olisi 1907 wuoden waltiopäiwillä voitu ajaa vielä taitavammin kuin sitä ajettiin, jos meillä silloin olisi ollut kaikki se kokemus, mikä meillä nyt on. Mutta täydelliseen wiisauteen ei maailman suurimmillakaan nerவில் ole mitään oikotietä: jokaisen täytyy pyrkiä perille tunnollisen työn ja oman kokemuksen tietä. Ja meidän kokemuksemme on se, että vaikka luulimme tekewämme parhaamme, niin työ ja työtä kohdanneet vastoinkäymiset opettivat meille, että kieltolafiaiain ajamisessa on sellaisia puolia, joita kaikki meistä eivät alussa kyllin selvästi nähneet. Minä tarkoitan sitä, ettei kieltolafia laadittaessa kylläksi kiinnitetty huomiota niihin waikeuksiin, jotka ovat kieltolain tiellä, niin että olisi heti valmistettu myöskin ne tähdennyslait, jotka päälafia toimeenpannessa ovat wälttämättömät.

Me useimmat Suomalaisen puolueen jäsenet, samaten kuin raittiussväki yleensä, olemme haltioituneina katselleet niitä toiveitten siintäwiä wuoria, jotka tule-

waisuuden taiwaanrannalla auringon kultaamina loistawat, mutta me emme innostuksesjamme ehkä ole jaksaneet kylläksi kiinnittää huomiotamme niihin harmaihiin kallioihin, jotka ovat läheisyydestämme pois wieritettävät ennenkuin toiwon maa meille aukenee.

Mahdollista on, että Suomalaisen puolueen edustajat 1907 vuoden waltiopäiwillä sittenkin olisiwat woineet harkita asian monipuolisemmin ja uhrata sen hyväksi enemmän työwoimaa, jos ei meidän ryhmämme olisi ollut liian pieni. Meitä oli ainoastaan 59 edustajaa, niiden joukossa aniharvoja lakimiehiä, ja tämän pienen joukon hartioilla lepäsi suunnaton paljous suuria reformeja — torpparilait, kunnallislait, tientekolait, kyytiasetukset, weroreformit mainitakseni wain muutamia suuritöisempiä. Suuri osa edustajista oli ensiker-talaisia. Tottuneitten työntekijäin hartioilla lepäsi silloin sellainen työn ja welwollisuuden taakka, että tämän joukon, jonka vielä lisäksi, täytyi olla alituisessa ristitulesssa oikeiston ja wajemmiston välissä, olisi ollut mahdoton yksinänsä siirtää kaikki wastustusten wuoret. Mutta sittenkin uskon, että tulewaisuus, joka puoluekiirikosta wapaana arwostelee Suomalaisen puolueen työtä 1907 vuoden waltiopäiwillä, on antawa siitä sen tunnustuksen, että tämä puolueeryhmä on tehnyt sen, mitä isänmaalla oli oikeus waatia welwollisuutensa tunte-wilta edustajilta.

Tätä en sano siksi, että tahtoiin tukahuttaa arwostelua. Päinwastoin kehotan arwostelemaan, mutta arwostelemaan oikeudenmukaisesti. Waatitkaa Suomalaiselta puolueelta paljon, mutta antakaa sille myöskin työwoimia eduskuntaan, nimenomaan myös lakimiehiä. Minä tarkoitan: se joka waatii, että Suomalaisen puolueen tulee toimittaa maalle kieltolaki, äänestäköön puolueemme ehdokkaita eduskuntaan! Silloin jaamme olla warmat siitä, että kieltolaki, kun se uudestaan joutuu eduskunnan käsiteltäväksi, tulee moni-

puolifemmin pohdituksi kuin 1907 vuoden waltiopäiwillä.

Kieltolaki — Suomen Sampo.

Ja lopuksi tahtoisin sanoa hengenheimolaisillemme suomalaisen raittiusväen joukossa: Lakkaa jo kulke-
masta pää kumarassa ja lopettakaa tuo miehuuton walitus. Ennen oli sanapartena, että naiset aina walittawat. Nyt alkaa tuntua, kuin miehet jo weisiwät naisista witon. Jos joku meistä on niin raskasmielinen, että hänen wälttämättömästi täytyy walittaa, hän walittakoon hiljaisessa kammiossa waimolleen tai ystäwälleen, mutta työstä uupuneitten ihmisten joukossa täytyy kulkea katse kirkkaana ja käsi työhön walmiina. Kellään ei ole oikeutta hyödyttömällä waikeuromisella warastaa työwomaa toisten ihmisten rinnasta, warfinkin tällaisena aikana, jolloin isänmaa ja raittiusasia tarwitsewat meidän parhaimmat ponnistuksemme. Niin raskaalta kuin woi tuntuakin se, että ensimmäinen yritys kieltolain aikaansaamiseksi rankesi, täytyy meidän muistaa, että olemme Saarijärwen Paawon heimoa: Me emme pahimmankaan hallan kohdassa saa lakata uudestaan ojittamasta, kyntämästä ja kylwämästä ja toiwomasta jatoa Herralta. Tässä maailmassa ei ole mitään kallisarwoista woittoa saatu ilman ponnistusta ja pettymystä: Eihän Kalewalan Sampokaan ensi yrityksellä ahjosta tullut: Suomen seppo pani aluksi orjat lietsomaan, sitten otti awukseen taiwaan tuulet, mutta wihdoin ryhtyi itse lietsomaan, ja silloin syntyi Sampo.

Tässä maassa ovat kauan „orjat lietsoneet“, köyhä kansa, raatajat rahan alaiset ovat liian kauan ilman hallitusmiesten tehokasta apua raataneet raittiusstyössä. Wihdoin olemme saaneet awuksemme ajan tuulet, ja nyt, kun eiwät netään vielä woittoon wieneet, on koti-

maijessa hallituksessa olevien miesten tehtäväksi tullut ottaa kieltolafiajia omakseen. Olemmeko ajatelleet, mikä voitto se on aatteelle, että maamme suurimman porvarillisen puolueen edustajat senaatissa ovat ottaneet kieltolafiajian omakseen? Joka on raskasmielisyhdessä jään sen unohtanut, nostakoon päänsä ja tarttukoön toivehikkaana uudestaan työhön!

Reippaasti siis Sammon saatantaan!

Vöyhä oppi ja sosialistien kansan- kasvatus.

Nyt meidän kansallamme, varsinkin Suomen naisilla, on aivan erityinen syy ponnistaa kaikki voimansa kieltoain aikaansaamiseksi, sillä vallattomuus ja siiveellinen rappeutuminen on viime aikoina päässyt niin suureen waltaan kansassamme, että se uhkaa hukuttaa meidät niinkuin wedenpaisumus. Ei siinä ole kylläksi, että kansamme kieltolafia odottaessaan on hukkumaisillaan wäkijuomiin, mutta samalla on päässyt pelottowaan waltaan kaitellinen ilkiwaltaisuus ja rikollisuus. Ihmisen henki ei ole turwattuna enää omassa kodissakaan hiljaisessa jalojeudussa, ja omaisuutta ei suojele pankkien kassaholwittaan kaupungissa. Salamurhat, räähkäykset, ryöstöt, siiveellisyysrikokset, ovat tulleet niin tavalliseksi, että niihin enää tuskin kiinnitetään erityistä huomiotaakaan. Ennen järjestyksen rikkojia ja kunnianloukkaajia pidettiin yhteiskunnan vihollisina, nyt sellaisia henkilöitä, esim. wankilaan tuomittuja, tuon tuostakin kunnioitetaan jankareina. Ennen liian wapaata seurustelua miesten ja naisten kesken pidettiin häpeänä, ja awiottomien lasten synnyttämistä rikokse-

na, nyt kewytsmielisyhyttä werhotaan „wapaan rakkauden“ nimellä ja awiottomien lasten synnyttäjiä ylistellään.

Warsinkin sosiaalidemokraattien „työväentalot“ monin paikoin maalla ja kaupungeissa näkyvät tulleen wallattoman elämän pesäpaikoiksi. Tunnettua on, että eräissä sellaisissa taloissa on tehty ryöstösuunnitelmia ja wannottu murhawaloja. Useissa maaseudun työväentaloissa taas etenkin juhlaöinä wietetään niin lewontonta elämää, että ympärillä asuwien ihmisten täytyy pelätä turvallisuuttaan.

Luonnollista on, että aikamme kurittomuus ilmenee etenkin sosiaalidemokraattisessa nuorisossa, joka kehitysaikanaan imee hengenravintonsa tuon puolueen sanomalehdistöstä. Wai minkälaista herätystä luulette nuorten poikain ja tyttöjen saawan esim. tällaisista sanomalehti-ilmoituksista?

„5 iloista mammanpoikaa“, tai „2 wapaamielistä tyttöä“ tai „2 huliwipoikaa“ on „palmuheilaa wailia“ tai „4 puolittain leskimiestä etsii kewätheilaa“, tai „pulska herraslaatuinen hywinwoipa mies, jolta on juossut elämän juloistuttaja jollekin paremmalle kainaloon, haluaa mieliksi“, j. n. e.

Tai ilmoituksista, joissa asianomaiset julistawat menewänsä „wapaaseen awioliittoon“ tai tekewät tietäväksi, että heille on tällaisesta awioliitosta syntynyt lapsi? Tämäntapaisia ilmoituksia tapaa palstamäärät „Työmiehesjä“ ja muissa sosiaalidemokraattisissa lehdistä, misjä wielä lisäksi usein käytetään sanoja, joissa törkeimmällä tawalla pilkataan lain wahwistamaa awioliittoa ja kristillisöweellistä katsojatoimaa.

Tällaista hengenravintoa eiwät tarjoa ainoastaan ilmoitukset etu- ja takasiwulla, waan pääkirjoituksista sekä alakerwoista ja taidearwoisteluista huokuu tawallisesti sama henki. Työwäen lehtien kirjoituksia usein puolustetaan sillä syhllä, että niiden kirjoittajat ovat monetkin siwistymättömiä miehiä, jotka eiwät ole saaneet parempaa opetusta. Mutta sopisi ainakin odottaa, että sosialistipuolueen siwistyneet johtonaiset pitäisiwät siweel-

listen ihanteiden lippua vähän korkeammalla. Mutta se toivo näyttää kokonaan pettäneen. Siitä saamme käsityksen esim. kun luemme kahden sosiaalidemokraattisen puolueen johtonaisen rouvain Elwira Willman-Elorannan ja Hilja Pärssisen kynäpodan „Työmiehen“ maaliskuun 23 päivän numerosja.

Elwira Willman-Eloranta, joka eräässä aikaisemmassa kirjoituksessaan on selittänyt ammattihauereutta „osuustoiminnaksi“, syyttää nyt Hilja Pärssistä siitä, että hän muka pitää „awiottoman lapsen synnyttämistä rikoksena samojen perusteiden mukaan, joita porwarit esiintuowat“, eli toisin sanoen: „asettaa luonnollisen rakkauten rikoksellisuuden alaan ja jättää kristillisen ammattihauereuden awioliitosja huomioon ottamatta“.*)

Tämän wäitteen Hilja Pärssinen torjuu loukkaavana syytöksenä ja wastaa: „Minä puolestani en ole koskaan pitänyt awiottomia synnyttäjiä ihmeellisempinä kuin ihmiset yleensä owat“*). Todistaakseen E. W. E:n syytöksen perättömäksi hän wiittaa monilukuisiin tätä käsitystä kuwaaviin lausuntoihinsa, mainiten warsinakin erään eduskunnan istunnossa pitämänsä puheen, josta allewiwaa sanat: „Yhteiskunta on ja sen tulee olla kiittollinen jokaiselle synnyttäjälle, joka lahjoittaa sille terveen lapsen“ j. n. e. Sitten hän makeasti nauraa sille Elwira Willman-Elorannan luulolle, että hän, Hilja Pärssinen, muka olisi liian suwaisewainen kristillistä awioliittoa kohtaan, ja huudahtaa: „Se wielä puuttui! Oli si samalla sanonut, että tahdon polwistumista rippileiwän ja lasteen toimituksen edesjä*) — — — Se wasta olisi ollut huimaa menoa!

*) Meidän allewiwama.

Tällä tavalla keskustelewat puolueensa pää-äänenkannattajan palstoilla sosiaalidemokraattisen puolueen kaksi walionaista — toinen naisylioppilas ja draamalinen kirjailija, jonka lappaleita „Kansan näyttämö“ esittää kansalle kaswatukseksi, toinen puolueensa tunnettu johtonainen ja suurimmalla äänimäärällä walittu naisedustaja.

Koska siivistyneet naiset puolueessa tällä tavalla ajattelewat ja kirjoittawat, silloin ei howi ihmetellä, että esim. Työmiehen päätoimittaja ja puolueen miesedustaja, herra Walpas viime elokuussa kirjoitti lehteensä ne eduskunnan naisjäseniä häpäisewät alaferrat, jotka kuulumattomalla riettaudellaan saiwat jo muutammat oman puolueenkin sanomalehdet kauhistumaan.

Ja minkälaista on se, „kaswatus“, jota tarjoo yllämainittu waltioapua nauttiwa sosiaalidemokraattinen teatteri, siitä saamme käsityksen lufemalla esim. „Työmiehen teatteriarwostelijan H. W:n arwostelun „Israelin Mooses“ nimisessä äskettäin esitetystä lappaleesta. Näin kirjoittaa H. W.:

„On etua sellaisesta esityksestä, jos sen osaa tehdä tarpeeksi eläwäksi ja todennäköiseksi, niin on tilaisuus repiä raamatun uskonto ihmisten sydämeistä paljon enemmän kuin mitä kuiwa tieteellinen esitys jaksaisi tehdä*). — — Tosin, osottaakseen raamatutkertomuksen naurettawaisuutta ja epätodellisuutta, voitaisi siitä laittaa wallan erinomaisia ilweilyjä. — — Kuten sanottu on hänen (tekijän) yrityksensä riistää juutalaisten kansallisuudelta pyhyden leima, hywin huwittawa. Kreikkalaisista sankaritaruista on olemasta paljon onnistuneita ilweilyjä ja parodioja, miksei niitä woisi aikaansaada myöskin juutalaisten taruista, joissa tosiaankin löytyy tawattoman koomillisia

*) Meidän allewiitwaama.

piirteitä. — — Maron oli sangen onnistunut pilapappi, hänen „aamen, aamen“ensa, pelkuruutensa, ahneutensa ja tyhmyytensä oli niin sydämellisen naurettavaa, että olisi kaikkien toivonut olevan samanlaisia. — — Ja Kansan Näyttämö näyttelee hyvin ja iskee aikatawalla epäuskoa ja pyhiä tarinoita vastaan.

Räyhkää katsomassa!”

Tämäkin on sosialidemokraattisen naisen ty-
nästä lähtenyt!

Kun tällöiset ajatukset sosialidemokraattisen sanomalehdistön ja lentokirjasten avulla lewiävät moniin kymmeneen tuhansiin koteihin, kun agitaattorilaumat tärkein sanoin kertailewat niitä tuhansissa kokouksissa kaikkialla maassamme, ja jos samalla saadaan nuorison korwat kaikilta muilta ääniltä suljetuksi, niin kummapa olisi, jos tämän nuorison sydämessä säilyisi vielä kipinätkään kunnioitusta „raamatun uskontoa“, kristillistä siivessoppia ja omantunnon nuhteita kohtaan. Ellei tällöistä rikkaruohon kylwää aleta ajoissa wastustaa, silloin piankin voi koittaa aika, jolloin maamme on täynnä „ijättömiä lapsia ja lapsettomia iisiä“ sekä sellaista nuorisoa, joka ei pelkää Sumalaa ei häpee ihmisiä.

Kuka silloin pitää huolen lapsista?

Sosialistitkin myöntävät, että lasten tulee saada osaksensa huolenpitoa, mutta he hylkäävät sen wanhan „porwarillisen“ vaatimuksen, että ne, jotka ovat antaneet lapselle elämän, ovat welvolliset pitämään huolta hänen kasvatuksestaan. Meidän sosialistimme lewittävät sitä jaksalaisen sosialistin Bebelin oppia, että lapsen olemassa olo ei saa vähentää synnyttäjän wapautta ja „elämäniloa“, vaan lapsesta pitää k ö ö n h u o l e n y h t e i s k u n t a. — Mitä se merkitsee elämässä? Se merkitsee sitä, että ne kunnan perheenijät ja äidit, köyhemmätkin, jotka pitävät welvollisuutenaan elättää ja kasvattaa omat lapsensa,

saavat vielä lisäksi veronmaksajina pitää huolen niidenkin miesten ja naisten lapsista, jotka heittävät vanhemmanvelvollisuutensa yhteiskunnan niiskoille, tahtoen itse nauttia elämäniloa. Ovathan sosiaalidemokraattiset naisedustajat kaikilla valtiopäivillä uudistaneet anomuksen, jonka vaatimus toimeenpantuna tietäisi sitä, että aviottomat äidit saavat vapaan ylläpidon kunnan ja valtion kustannuksella.

Elämäniloa, vapautta, sitä sosialistit saarnaavat suurella riemulla, mutta vastuunalaisuudesta ei tahdota tietää. Se ilmenee varsinkin siinä tapauksessa, jolla kaikellaisia rikoksentekejiä arwoistellaan. Kun murhista kerrotaan, silloin on sanomalehti uutisessa useinkin päällekirjoitus: „Taskein murhaajaaksi tehty“, tai kun esim. sosialistien johtomiehiä rangaistaan rikoksista tai huonosta elämästä, silloin syy aina on yhteiskunnan. Kuvaava on esim. se tapa, jolla „Työmies“ ilmoitti lukijoilleen Työväenyhdistyksen puheenjohtajan ja rahastonhoitajan herra Berttilän ka-walluksesta: syy oli — „kapitalistisen järjestelmän“. Uskettain on kuuluisien „Channeliittojen“ perustaja, siis varsinainen sosialistinuorison kasvattaja ja entinen edustaja Maria Laine, puolueensa lehtien hengen mukaisesti selittänyt kuulijakunnalleen, että „Berttilän rikos on selitettävä tulokse-na porvarillisesta yhteiskuntajärjestelmästä.“

Tämä löyhä oppi, se on se syöpätauti, joka tällä haavalla on meidän suurin sisällinen vaaramme, sillä se varastaa voiman meidän kansamme luonteesta ja tekee nuorista miehistä ja naisista tahdottomia nautinnon orjia.

Tämä elämänoppi ei tosin ole meidän sosialistiemme tekemä. Sillä on ollut kannattajia kaikkina aikoina, varsinkin sellaisissa maissa, joissa aikansa elänyt kansa heittänyt ruumista paarelleen. Meillä sitä on eniten

asettu ihannoida ylenmäärin hienostuneen herraskluokan keskuudessa. Wapaalla rakkaudella on meidän maassamme jonkun verran kannatusta sekä ruotsinkielisessä että nuor-suomalaisessa sanomalehdistössä. (Esim. „Måndagen“, „Fyren“, ja „Päiwä“.) Surullisia ilmiöitä ovat myöskin Maria Haggren-Totunin, Fanny Davidssonin, Arne Drjatsalon y. m. roskaiset rakkausromanit, jotka walawat myrkyhänsä hyvien riivientin keskuuteen.

Routavuosina taas jai „perustuslaillisisja“ lehdisjä yleisen mielipiteen hyväksymisen se waarallinen oppi, ettei epäjärjestyksiä, eikä edes waltiollisia murhiakaan saanut pahetua, kun ne pantiin toimeen isänmaallisessa taroituksessa. Syy oli „laittomien olojen“. Sen kautta meillä porwarillisissa piireissä ensin päästettiin murhan enkeli irtalleen. Kun huomattiin, miten laajalle sen tuhotyöt maassamme alkoivat lewitä, silloin näitten puolueitten sanomalehdistö toki alkoi hiukan hillitä sytytettyä tulta, mutta nyt se riehuu täydessä voimassaan sosialistisessa puolueessa, joka on johdonmukaisesti ottanut tätä oppia lewitääkseen.

Eduskuntamme alennustilasja.

Tämä outo oppi esiintyy sosialidemokraattisessa puolueessa niin voimakkaasti, että se painaa leimansa puolueen koko eduskuntaryhmän esiintymiseen waltiopäiwillä. Tämä useinkin tekee yhteistyön sosialistien kanssa kiduttawaksi niille, jotka pitävät wanhoja uskonnon ja siweellisyuden ihanteita jossain arwossa. Eikä ole mieluisaa esim. Lakiwaliokunnassa kuulla sosialistiedustajan selittävän, että wäkiwalta alaikäistä tyttöä kohtaan „ei ole rikos“ ja Siwistyswaliokunnassa,

että „uskonto on keskiaikainen kummitus, jota on maasta hävitettävä“, tai että kristillisessä hengessä tehty siiveellisyystyö on „siirappifilantropiaa“, jolle ei saa myöntää kannatusta. Eduskunnan täysi-istunnot muuttuivat tuskalliseksi, etenkin silloin, kun sosialistit tekivät hurjia hyökkäyksiään uskonnon opetusta tai kirkkoa vastaan sekä käyttivät koko puhetaitoensa viis-tääkseen porwareilta rehellisen ihmisen maineen.

Sellaisina hetkinä valtaa mielen se tunne, että Suomen eduskunta on alennustilassa. Sitä tunnetta vielä vahvistavat kertomukset siitä, miten tämän eduskunnan jäseniä tuon tuostakin joutuu säännöttömän elämän takia poliisiin käsiin.

Karwaalla mielellä silloin muistelee niitä riemun tunteita, joiden waltaamina me kaksi vuotta sitten rienjimme ensimmäisiin waaleihin. Koko siivistyneen maailman katseet olivat meihin tähdättyinä, ja waalilippua uurnaana lastiesiamme me itse kudoimme kauriiden unelmien kangasta kalliille kansallemme. Ja me ensimmäiset naisedustajat, me kuljimme kuin kunnia-kujan läpitse „Europan ensimmäisinä lainjääjänäinä.“

Ja misä nyt on se riemu ja kunnia?

Sekä naisten että miesten mielessä on sosialistien juunnattoman kawyntmielisyuden wuoksi waltiopäiwillä monet monituiset kerrat herännyt tuo tuskastunut toivo: „kunpa kerran vielä pääsisi pois tästä wiheliäisyyden pesästä, jaisi mennä rauhalliseen kotiinsa, hiljaiseen työhönsä omaisten ja ystävien joukossa“. Tiedän, että moni puolueemme edustajista on monta kertaa päättänyt, että kun uudet waalit tulewat, hän ei anna enää walita itseänsä uudestaan. Sanoipa moni helmikuussa kyllästyneenä, kun näytti siltä kuin ei mistään ponnistuksista enää olisi apua: „Saakoot sosialistit sen enemmistön, jota ne niin we-

riisesti hindoavat, silloin kansa vihdoinkin näkee, minkälai-
laisten edustajien käsiin se on kohtalonsa uskonut."

Mihin uskollisuus velvoittaa?

Kun sitten yön hiljaisena hetkenä omantun-
tonsa edessä muistelee sitä, mitä on väsymyksen wal-
lassa päästänyt huuliltaan, tuntee tehneensä suuren
rikoksen, ja kun ratkaisun hetki tulee, ei voikaan asettaa
omaa mukavuuttaan ja rauhaansa ensi sijaan. Ei
pääse irti tästä eduskunnasta, sillä huomaa hämmäs-
tykselseen, että näinä kärsimyksen vuosina on oppinut tätä
eduskuntaa rakastamaan. Niin kummalta kuin se kuu-
luukin, niin se on tosi: Huolimatta kaikesta viheliäi-
syydestä ja waiwasta, mitä on kokenut, on sitten-
kin oppinut rakastamaan Suomen edus-
kuntaa, joka on kuin pienoiskuva tästä onnettomasta
kansasta.

Onhan sillä kaikesta heikkoudestaan huolimatta Suo-
men lainsäätäjäkunnan kunnia-as tehtävä. Se jatkaa
sitä työtä, jonka juuret ovat tuhannen vuoden takai-
sesa muinaisuudessa. Se lisää sitä aarretta, jota mu-
naiset Ruotsin kuninkaat, aateliset, porwarit ja talon-
pojat ovat kokoilleet, ja jota meidän omat jo aikoja
sitten rauhaan päässeet esi-isämme niin kunniallaasti
ovat kartuttaneet. Se laatii lait meidän kodillemme,
koulullemme ja kirkollemme, se määrää, mitä meidän
nuorisollemme on opetettava, kuinka hairahtuneita on
ojennettava oikeuden ja rauhan tielle, se määrää, min-
kälaisia esitelmiä kansalle ja nuorisolle on kustannetta-
wa, minkä henkistä kirjallisuutta on edistettävä, se
määrää verot meidän maksettavaksemme, se koettaa
keksiä keinoja köyhyyden ja sarron vastustamiseksi, ja
jen tehtävänä on Hallitsijan kanssa rat-

kaista ne valtiolliset ristiriidat, jotka meidän kansallemme tuottavat niin paljon kärsimystä.

Ja lopuksi: tämä eduskunta on kansanvaltaisten taistelujemme tulos: Se on kuin pohjantähti, jota kaikki vapauden ja edistyksen ystävät toivolla ja mielenjännityksellä katselevat. Jos se pettää, silloin kansanvaltaisen tasa-arvonkin ihanteet pettävät. Jos se kohoaa ja kohottaa kansaamme, niin vapauden ja ihmishyöden ystävät kaikissa maissa ja maan osissa saavat uutta uskallusta ponnistuksiinsa. Ja tämä on ensimmäinen eduskunta, jossa nainen on miehen kanssa tasa-arvoinen. Semmoisena se on erityisesti uskottu Suomen naisten uskollisuuden turviin. Onko meillä uskallusta, onko meillä sydäntä pettää tämä luottamus?

Minä tiedän, että kaikki hyvät naiset vastaavat: „Ei!“ Se Suomen nainen, jonka sydämessä on syttynyt isänmaanrakkaus, se isänmaanrakkaus, joka ei ole ainoastaan rakkautta siihen turpeeseen, jota me poljemme ja josta me saamme elatuksemme, mutta rakkautta tähän kansaan, sen entisyyteen ja nykyisyyteen, sen tulevaisuuteen ja tulevaisuuden nuorisoon, sen lakeihin ja laitoksiin, hän ei voi vaikeina aikoina jättää Suomen eduskuntaa pimeiden voimien valtaan.

Voiko kellään olla ihanampaa tehtävää kuin Suomen naisella, jolle on annettu waalilippu, ja jolle isänmaa sanoo: tule ja pelasta maasi eduskunta alennustilasta.

Itse me, Suomen naiset ja miehet, olemme luoneet eduskuntamme sellaiseksi kuin se on; meidän wallasjamme on myöskin tehdä se toisellaiseksi. Niitä rikkaruohon siemeniä, jotka nuorison sydämiin on kylwetty, niitä me emme voi vähällä waiwalla kitkeä pois. Se tulee kysymään vuosikymmenien kasvattamaa työtä ja Jumalan kuitusta. Mutta Suomen eduskunnan

me voimme uudistaa kahtena päivänä, ainoastaan siten, että toukok. 1 ja 3 päivänä menemme waalipaikalle ja vedämme wiivamme sen puolueen listaan, joka tahtoo pitää pyhänä kristillisiiweellisiä elämän ihanteita, vastoin sosialistien löyhää oppia.

Jos ei yksikään Suomalaiseen puolueeseen kuuluva ja Suomalaisen puolueen ohjelmaa hyväksynvä nainen eikä mies welttondesta jää pois waaleista, vaan kaikki wetävät wiivansa tämän puolueen listoihin, niin eduskunta on ensi waltiopäiwillä toisellainen kuin se on ollut tähän asti.

Ja kun kerran olemme saaneet eduskuntamme korotetksi siitä alennustentilasta, johon se sosialistien kelytmielisyhyden kautta on waipunut, kun saamme waltiopäiwille kylläksi kyteneviä kristillisiiweellisessä hengessä työtä tekemiä miehiä ja naisia, joiden sydämesjä palaa puhdas isänmaanrakkaus, silloin eduskuntamme ensi kesäkuussa ryhtyy uusin woinin tarmokkaaseen työhön kieltolain, siweellisyhyden, nuorison kaswatuksen ja kodin onnen, taloudellisten uudistusten, kansallisuusasian ja waltiollisen wapautemme puolesta. Ja ulkopuolella eduskuntaa, kodeisja, kouluisja, ihmisten sydämissä alkaa entistä toiworikkaampi taistelu himojen herruutta vastaan.

Ja me näemme vielä sen päivän, jolloin kansamme kohoaa

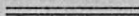
ylös orjuudesta.

Hereille siis jokainen isänmaatansa rakastawa, suomalainen nainen, ja se joka itse on hereillä, herättäköön toisen!

Moistakaamme me Suomen eduskunta pyhälle sijalle
omasja sydämesjämme, ja Kaikkivaltias on korottawa
sen kansamme historiassa.

Kaikki siis waaleihin!

Se on oikeutenme, ja se on Suomen
kansalaisen pyhä welwoitus.

HELSINGIN
KIRJASTO
KUPASTO

